ՆՈՒՄԵՐՈ 1812

1883 ՕԳՈՍՏՈՍ 28—29 ԲԱԶԱՐ—ԲՄԶԱՐ ԻՐԹԼՈՒ

ԵԼՏԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵԱՐ

ՊԷՎԱՍՏԻ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՍԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒԻՐԼԻՅԻ ՀԱՄԻ ԵՒՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Մէջիտիյէ 20 դրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՔԻԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՔԻԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճակլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 ԲԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ Ճիւնէի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
Ճիւնէիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻՆԹԱՐ. Պանգա, Շերքէթ վէ ու�մուրը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ Ճիւնէիւ սահիֆէյէրէ . . 8 ղրշ.
Ճիւնէիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »

Ջիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատը նաֆիզա տայիր պէնա. էլէր մէճմանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր։

30 ԲԱՐԱ

Իսարէխանէսի, հէյէթը Թահրիրիյէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատէսինտէ Նումէրօ 20 խանէտէ տիր։ — Կազէթանըն ումուրը իտարէ վէ Թահրիրիյէսինէ այիտ քէաֆիֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճակը կիպի, քէաֆիֆի մէքէաթիյսին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Տէվլէթը Ալիյէ իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա քի թիճարէթի ահտնամէսինին միւտտէթի ալաքրան. կա հակտ. Լտէ խիթամ պուլաճաղընտան, պունատան իքի իւչ հաֆթա ագտէմ Ինկիլիզ սէֆարէթի՝ Պապը Ալիյէ պիր նոթա իրսալ իտուպ, եէնի պիր գարար վէ թէուվիյէ հուսուլինէ գատար էն միւսատէլի տէվլէթ մագամընտա մուամէլէ օլունաճարընա տիր ահտնամէի մէգքիւրտէ միւնտէրիճ օլան ահքեամընը իճրասընը Թալէպ էթմիշ իսէ տէ, Պապը Ալի հէնուզ պիր ճէվապ վերմէմիշ վէ բիվայէթէ կէօրէ, Ինկիլթէրրանընը էֆքեարընա բէք տէ մուվաֆագաթ էթմէք նիյէթինտէ տէյիլ իմիշ։

Շիմտի միւտտէթը մէղքիւրէնին խիթամը բէք եագլաշմըշ օլտուղունտան, Ինկիլթէրրա սէֆարէթինին անգարիպ պիր նոթա տահա իրսալ իտէճէկի մէրվի տիր։

—

Ինկիլթէրրա սէֆիրի լորտ Տիֆրինին սեպտեմբեր իպթիտալարընտա Տէրսաատէթ միւրուա իտէճէյի պունտան ագտէմ սէօյլէնմիշ իսէ տէ, մուախխէրէնն ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, հոկտեմբեր իպթիտասընա թէէխիր օլունմուշ տըր։

—

Պու կիւնքի Թ. Հ-էլ-Ռ՝ Բումանիա վէ Սըրպիսթան գրալարընընն սոն պահարտա Տէրսաատէթ կէլէճէքլէրինէ տաիր կէչէնտէ զուհուր իտէն պիր չայիալը գիքը իլէ, պու հավատիսին էվրօբա կազէթալարընտան գուվվէթ պուլտուղունու պէյան վէ պու պաատէ գիքը օլունան հիքմէթլէր իլէ հէնուզ պիր կէօնա միզաքէրէ վէ գարարը ճիտտի վագը օլմատընը տէրմէյան իտէյօր։

—

Շգօտրատան իչար օլունտուղընա կէօրէ, Մոնթաֆա Ասիմ բաշա հազրէթլէրի՝ չարը վէ բազարտա սիլահ թաշըմայը մէն իթմիշ, վէ գան տէօքիւմէյի մուճիպ օլաճագ հէր նէվ սախը ինթիգամ սէվտասընտա կէզէնէրին նէֆի վէ մալէրի միւսատէրէ իլէ միւճաղաթ օլունաճագլարընը իլան իլլէմիշ տիր։

Միրտիթիլէր ալէյհինէ չիմտիլիք պիր սէֆէր այրըմասը պէյհուտէ օլաճաղը էճիլտէն, զալիպա պունտան ֆէրաղաթ օլունմուշ տըր։

—

Բումէլիի Շարգի վալիսի Ալէքսօ բաշա հազրէթլէրինին՝ էհալիսի տէօրթ սէնէտէն պէրու Շարգի Բումէլի հիւքիւմէթինի թանըմամագտա ըսրար իտէն վէ հաֆթա Բումէլիի Շարգիյէ պիրլէշմէլէրինէ մուխալիֆէթ իչիւն սրլահա միւրաճաաթ էթմէք ագմինտէ պուլունան Բօսոպ տաղընտա քեանին 18 բարէ իսլամ քէօյլերինին վիլայէթը միւշարէլէյհայա իլհագը իչիւն Պապը Ալի նէզտինտէ թէէպպիւսատա պուլունտըղը պունտան ագտէմ եաղըլմըշ իտի։

Իչտիրոյինէ կէօրէ, բաշի միւշարէլէյհին թէէպպիւսաթը վագըալարը հիչ պիր նէթիճէյի միւնթիճ օլամամըշ տըր. չիւնքի, Սատրազամ հազրէթլէրի՝ Շարգի Բումէլինին՝ էվվէլ էմրտէ ալէլումումի Միւսլիմանլարընը վէ ալէլխուսուս իչպու տաղըլարընը թէվֆճճիւլէրինի գազանմասը լազըմ կէլտիյինի, վէ պատէհու մալիյէի վիլայէթճէ մուգիրը օլտըգտան գաթինազար, պիրթիւն Բօսոպտա ումումի պիր գըյամին գուհուրինէ սէպէպիյէթ վէրէպիլմէք իհթիմալինէ մէպնի նէթայիճը վախիմէ թէվիտ իտէպիլմէսի մէկհուզ օլան սէվգը ասքէր խուսուսընա իպթիտար էյլէմէսի լազըմ կէլէճէյինի Ալէքսօ բաշա հազրէթլէրինէ պէյան էյլէմիշ տիր։

—

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթիյլէ Ֆրէյսինէ Նամ վաբոր գումբանեասը պէյնինտէքի կրուբօյար մէսէլէսինէ տաիր գումբանեաի մէգքիւր ալէյհինտէ սատը օլան իրամ՝ հալա իճրա օլունմատըղընտան, նէզարէթը միւշարէլէյհա իչպու թէէխխիւրտէն տօլայը Պապը Ալի նէզտինտէ բրօթէսթօյա մէճազատը օլմուշ տըր։

Իչտիրոյինէ կէօրէ, իչպու բրօթէսթօնամէ վէ պիր գաչ կիւն ագտէմ պու մատտէյէ տաիր Ֆրանսա սէֆարէթինէն Պապը Ալիյէ վէրիլմիյինի եաղըրդըմը նօթա՝ խարիճիյէ նէզարէթինին միւշավէրէ օտասընա հէվալէ իտիլմիշ օլմաղը, հուգուգ միւշավիրլերի՝ օլ պատէ թանզիմ իթտիքլերի միւթալաանամէտ, մէվճուտ ահտնամէլերտէ Ֆրանսա սէֆարէթինին միւթալէպաթընը թէէեիտ իտէր հիչ պիր չարթ մէվճուտ պուլունմատըղը, վէ պինտէն այէյհ մէհաբիմը Օսմանիյէնին մէսէլէի մէղքիւրէյի թէտգիգ վէ ֆասլ իթմէյէ սէլահիյէթի նագապիլը ինքեար օլտըղը բէյինին տէրմէյան էյլէմիշլէր տիր։

—

Էրզրում վիլայէթինտէ ասայիշը մէրքէմմէյէ իճրան հիւքմ էյլէմէքտէ օլտըղընը, վէ վագթ վագթ ճիվարտա զուհուրա կէլէն հատիսաթընը արգասը քէսիլտիյինի, վէ իսլամլար իլէ խրիսթիանլար պէյնինտէ հիւսնիւ իթթիֆագ վէ մուաշէրէթին հիւքմէրմա օլտըղընը Էրզրում տան ալընան թէլէկրաֆլարա խաթինատէն Մ-ՆԷ-ԲԻ եաղըյօր։

—

Եփրատ նէհրինտէ վաբոր իշլէթմէքտէ օլան Լինչ գումբանեասը իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ պէյնինտէ հուսուլէ կէլէն իխթիլաֆ սագգընտա, պու կիւնլէրտէ խարիճիյէ նէզարէթինտէն Ինկիլթէրրա սէֆարէթինէ պիր նօթա վէրիլէճէյի իշտիրմիշտիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս բ-ռ-Ֆէնոյը Բոռ-ֆէնան մարգոմէրը Բէռլին օլանան Թէլէկրաֆլար տըր։

Պէրլին 8 սեպտ.

Կասթէյնտէ Բրէնս Պիզմարգ իլէ Մ. Պրաթիանօ պէյնինտէ վուգու պուլան միւլագաթ իւզերինէ Բումանիանըն՝ իթալիա կիպի Ալէմանիա վէ Ավսթրիա իթթիֆագընա տուխուլ իթտիկի թէէմինէն բիվայէթ օլունույօր։

Գահիրէ 2 սեպտ.

Խտիվ աշաղի Մըսրըրն պէօյիւք չէհիրլէրինի զիյարէթ իթմէք իչին պու կիւն հարէքէթ էթմիշ տիր։

Բիվայէթէ կէօրէ, Սուտան վալիսի ժէնէրալ Հիքս իլէ Մըսրը հիւքիւմէթի պէյնինտէ պիր պէօյիւք ելթիլաֆ վար ըմըշ։

Քէզալիք բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, խարթում՝ Մէհտինին թահթը թէհտիտինտէ պուլունույօր իմիշ։

Լօնտրա 9 սեպտ.

Սոֆիատան Մ-Ն-Ի-Ռը կ-ռ-ռ-ա-նա եաղըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պու տէֆա Ռուսիա՝ Պուլկարիսթանտա հագիգի պիր հաթիսէի չէտիտէ (գուտէթա) իճրա էթմիշ տիր։

Պուլկարիսթան վիւքէլասընտան պունան Ռուսիայը Սօպոլոֆ իլէ Գօլպար՝ խթիֆա վերմէք իսթէմէտիքլերինտէն, պու խուսուս շէտիտ պիր արպէտայը մուճիպ օլմուշ, վէ պունը միւթէազըպէն բրենս Ալէքսանտր թէրքը իտտաա իտէրէք, Ռուսիա իլէ խաֆիյէն պիր ահտնամէ ագտ էթմիշ տիր։

Հուրրիյէթ թարաֆտարանը օլան Պուլկարլար խօշնուտսըզ տըրլար, վէ Բրենս Ալէքսանտրին թէրքը հիւքիւմէթ իտէճէկի զանընտա պունունույօրլար։

Աժանս Բիւթէրէ Էյէլէ Մ. Ինկլենդը Բոռ-ֆէնոյ մարգոմէրը Բէռլին օլանան Թէլէկրաֆլար տըր։

Գահիրէ 8 սեպտ.

Սուտան վալիսի Հիքս բաշա՝ հարպկիյէ նազրընա եաղտըղը պիր թէլէկրաֆտա, ասկէրին զաթթ էթմիշ օլտուղու Էլօպէիտ-Պարա նամ մահալի եէնիտէն կէրի արմագ իւզրէ սեպտեմբերին 8-ինճի կիւնիւ եանի պու կիւն Մէհտիեէ գարշը եիրիմէք նիյէթինտէ պուլունտուղընը պէեան էթմիշ տիր։

Լօնտրա 8 սեպտ.

Լօրտ Հարթինկթըն՝ Շէֆիլտտէ վուգու պուլան պիր ճէմիեէթտէ իյրատ նութգ իտէրէք, Ինկիլթէրրանըն Մըսրտա էթթիխաղ էթմիյինի բօլիթիգատան ուզուն ուզատիյէ պահա էթմիշ, վէ բարլամէնթ օնընն կէլէճէք փեսարվար այրնտարի քիւչատընտան եվվէլ Ինկիլիզ օրտուսընը Մըսրը թէխլիյէ էթմէսինի ահվալին միմքին գըլընճաղընա տաիր իւմիտ պէեան էյլէմիշ տիր։

ՏԱՅԻԼԻԲՅԼ

Պու քէրրէ Մէքքէ Լմարէթի թարաֆընտան մագամը Սատարէթ պիր թահրիրաթը ալիյէ վէ Մէտինէ Շերիֆլերի վէ Սեյյիտլերի թարաֆլարընտան խաքիրան Շահանէյէ Արապճա պիր մահզէրը ումումի իրսալ օլունարագ, թահրիրաթը ալիյէի մէղքիւրէտէ պու սէնէ հաճիլերին քէսրէթ իւզրէ օլտուղու վէ պունլարընն քէմալը իսթիրահաթա ֆէրիզէի հաճը էյգիա էյլէտիքլերի պէյան օլունտըղը կիպի, մահզէրը ումումի մէղքիւրտէ տախի խուսուսը մէղքիւր թէքքար ու թէէյիտ օլունտրգտան պաչգա խաքիրան Շահանէյէ արզը ուպուտիյէթ գըլընմըշ տըր։

—Սէլանիք վիլայէթինտէ կէչէնտէ էշգըյա թարաֆընտան տաղա գայըրըլըպ, պատէհու սասքիրը Շահանէթ թարաֆընտան թախլիս իտիլէն Սէլանիքի Մէհմէտ բաշա հազրէթլէրի՝ Սէլանիքտէ պուլունան սասքիրը Շահանէյէ 4000 լիրա, զըրհը Նէճմ Շէվէֆէ գօրվէթինին զապթան վէ էֆքիատընա 100 լիրա, վէ Գօմանտան Հասան բաշայա 250 լիրա գըյմէթինտէ պիր գումու, վէ հէնուզ թէվէլլիւտ իտէն մախտումինա մուրասսա պիր ասկը, վէ տամատընա պիր ալթուն սաաթ իտտա էյլէտիկի կիպի, Գաթերինտէ պուլունան իւմէրա վէ զապթանը ասքէրլիյէ իտտա իթթիֆագընա տուխուլ իթտիկի թէէմինէն բիվայէթ օլունույօր։

Գահիրէ 2 սեպտ.

Խտիվ աշաղի Մըսրըրն պէօյիւք չէհիրլէրինի զիյարէթ իթմէք իչիւն պու կիւն հարէքէթ էթմիշ տիր։

Բիվայէթէ կէօրէ, Սուտան վալիսի ժէնէրալ Հիքս իլէ Մըսրը հիւքիւմէթի պէյնինտէ պիր պէօյիւք ելթիլաֆ վար ըմըշ։

Քէզալիք բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, խարթում՝ Մէհտինին թահթը թէհտիտինտէ պուլունույօր իմիշ։

Լօնտրա 9 սեպտ.

Սոֆիատան Մ-Ն-Ի-Ռը կ-ռ-ռ-ա-նա եաղըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պու տէֆա Ռուսիա՝ Պուլկարիսթանտա հագիգի պիր հաթիսէի չէտիտէ (գուտէթա) իճրա էթմիշ տիր։

Պուլկարիսթան վիւքէլասընտան պունան Ռուսիայը Սօպոլոֆ իլէ Գօլպար՝ խթիֆա վերմէք իսթէմէտիքլերինտէն, պու խուսուս շէտիտ պիր արպէտայը մուճիպ օլմուշ, վէ պունը միւթէազըպէն բրենս Ալէքսանտր թէրքը իտտաա իտէրէք, Ռուսիա իլէ խաֆիյէն պիր ահտնամէ ագտ էթմիշ տիր։

Հուրրիյէթ թարաֆտարանը օլան Պուլկարլար խօշնուտսըզ տըրլար, վէ Բրենս Ալէքսանտրին թէրքը հիւքիւմէթ իտէճէկի զանընտա պունունույօրլար։

Աժանս Բիւթէրէ Էյէլէ Մ. Ինկլենդը Բոռ-ֆէնոյ մարգոմէրը Բէռլին օլանան Թէլէկրաֆլար տըր։

Գահիրէ 8 սեպտ.

Կասթէյնտէ Բրէնս Պիզմարգ իլէ Մ. Պրաթիանօ պէյնինտէ վուգու պուլան միւլագաթ իւզերինէ Բումանիանըն՝ իթալիա կիպի Ալէմանիա վէ Ավսթրիա իթթիֆագընա տուխուլ իթտիկի թէէմինէն բիվայէթ օլունույօր։

Գահիրէ 2 սեպտ.

Խտիվ աշաղի Մըսրըրն պէօյիւք չէհիրլէրինի զիյարէթ իթմէք իչիւն պու կիւն հարէքէթ էթմիշ տիր։

Բիվայէթէ կէօրէ, Սուտան վալիսի ժէնէրալ Հիքս իլէ Մըսրը հիւքիւմէթի պէյնինտէ պիր պէօյիւք ելթիլաֆ վար ըմըշ։

Քէզալիք բիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, խարթում՝ Մէհտինին թահթը թէհտիտինտէ պուլունույօր իմիշ։

Լօնտրա 9 սեպտ.

Սոֆիատան Մ-Ն-Ի-Ռը կ-ռ-ռ-ա-նա եաղըլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պու տէֆա Ռուսիա՝ Պուլկարիսթանտա հագիգի պիր հաթիսէի չէտիտէ (գուտէթա) իճրա էթմիշ տիր։

Պուլկարիսթան վիւքէլասընտան պունան Ռուսիայը Սօպոլոֆ իլէ Գօլպար՝ խթիֆա վերմէք իսթէմէտիքլերինտէն, պու խուսուս շէտիտ պիր արպէտայը մուճիպ օլմուշ, վէ պունը միւթէազըպէն բրենս Ալէքսանտր թէրքը իտտաա իտէրէք, Ռուսիա իլէ խաֆիյէն պիր ահտնամէ ագտ էթմիշ տիր։

Հուրրիյէթ թարաֆտարանը օլան Պուլկարլար խօշնուտսըզ տըրլար, վէ Բրենս Ալէքսանտրին թէրքը հիւքիւմէթ իտէճէկի զանընտա պունունույօրլար։

Աժանս Բիւթէրէ Էյէլէ Մ. Ինկլենդը Բոռ-ֆէնոյ մարգոմէրը Բէռլին օլանան Թէլէկրաֆլար տըր։

Գահիրէ 8 սեպտ.

Սուտան վալիսի Հիքս բաշա՝ հարպկիյէ նազրընա եաղտըղը պիր թէլէկրաֆտա, ասկէրին զաթթ էթմիշ օլտուղու Էլօպէիտ-Պարա նամ մահալի եէնիտէն կէրի արմագ իւզրէ սեպտեմբերին 8-ինճի կիւնիւ եանի պու կիւն Մէհտիեէ գարշը եիրիմէք նիյէթինտէ պուլունտուղընը պէեան էթմիշ տիր։

Լօնտրա 8 սեպտ.

Լօրտ Հարթինկթըն՝ Շէֆիլտտէ վուգու պուլան պիր ճէմիեէթտէ իյրատ նութգ իտէրէք, Ինկիլթէրրանըն Մըսրտա էթթիխաղ էթմիյինի բօլիթիգատան ուզուն ուզատիյէ պահա էթմիշ, վէ բարլամէնթ օնընն կէլէճէք փեսարվար այրնտարի քիւչատընտան եվվէլ Ինկիլիզ օրտուսընը Մըսրը թէխլիյէ էթմէսինի ահվալին միմքին գըլընճաղընա տաիր իւմիտ պէեան էյլէմիշ տիր։

ԹԱՀՐԻՐԱԹ

Ալիյէ Ալի Ռիզա Նէզարէթիյլէ Ֆրէյսինէ Նամ վաբոր գումբանեասը պէյնինտէքի պիր թէլէկրաֆտա, ասկէրին զաթթ էթմիշ օլտուղու Էլօպէիտ-Պարա նամ մահալի եէնիտէն կէրի արմագ իւզրէ սեպտեմբերին 8-ինճի կիւնիւ եանի պու կիւն Մէհտիեէ գարշը եիրիմէք նիյէթինտէ պուլունտուղընը պէեան էթմիշ տիր։

Լօնտրա 8 սեպտ.

Լօրտ Հարթինկթըն՝ Շէֆիլտտէ վուգու պուլան պիր ճէմիեէթտէ իյրատ նութգ իտէրէք, Ինկիլթէրրանըն Մըսրտա էթթիխաղ էթմիյինի բօլիթիգատան ուզուն ուզատիյէ պահա էթմիշ, վէ բարլամէնթ օնընն կէլէճէք փեսարվար այրնտարի քիւչատընտան եվվէլ Ինկիլիզ օրտուսընը Մըսրը թէխլիյէ էթմէսինի ահվալին միմքին գըլընճաղընա տաիր իւմիտ պէեան էյլէմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաթրիգ Ամին. Ս. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին իսթիֆաաը Զաթը հազրէթը Շէհրիյարի թարաֆընտան գապուլ օլունմատընը՝ ճուանա իրթէսի կիւնիւ Բաթրիգը միշարիէյհ հազրէթլէրինին Արրահամ բաշա հազրէթլէրի իլէ պերապէր հուզուրը մէալինուշուրը հազրէթը Միլբտարիլէրինէ տուխուլ չէրէֆինէ նայիլ օլտըղընտա, թարաֆը զիչէրէֆը հազրէթը Բատիշահիտէն իրատէ վէ պէյան պույրուլմուշ տըր։

Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի՝ հուզուրը հազրէթը Շէհրիյարիտէն միֆարէզ թաթընտա, Մաքսուտ Սիմոն պէյ հազրէթլէրինին գօնաղընա ավիմէթ իթմիշ տիր։

—

Էվվէլճէ իլան օլունտըղը իւզրէ, Միացեալ Ընկերութիւնին իսկիտար Օհանդակ Մանանխումը թարաֆընտան մահալը մէղքիւրտէքի չիթիլիք գազինօսընը պայէսինտէ տիւնքի բազար ագշամը մէղքիւր Ընկերութիւնա իանէթէն իճրասը մուսամմէմ օլան Գօնսէր զիյնէթի իճրա օլունարագ բէք չօգ էհալի հազրը պուլունմուշ տըր։

Պաղչէնին գաբուսը Օսմանը սանճագլարը՝ վէ տէֆնէ տալարը՝ վէ բէնկեարէնկ ֆէնէրէր իլէ տօնատըմը օլաուլ, գաբունըն իւզէրինտէ տէ «Հազրէթը Ապտիւլ Համիտ խանը, խուտա՝ սայէսինտէ այէմի գըլ բիւրմէտար» իպարէսի պէօյիւք պիր լէվհա իլէ թասլիգ օլունմըշ իտի։

Սաաթ 2 պուչուգտա մուզիգա պաչլանըպ, արա սըրա պաղչէտէ ֆիլէնք վէ մահթապ վէ չարխիֆէյէքլեր եագըլմըշ տըր։ Իչպու դիրնէթտէ մէչհուր Ռօմանօնընն մուզիգա գումբանեասը ալաֆրանգա ահէնկ իտէրէք, էհալինին մէճմունիյէթինի մուճիպ օլմուշ վէ պախտասուս կիյեօմ Թէլին բարչասը թէրէննիմ օլունտըգտա հուզղար թարաֆընտան էլ չրբրըլմըշ տըր։

Անճագ գօնսէրին իւչիւնճի վէ սոն ֆասլը պայլար պաչլամաղ եաղմուր տա պէրապէր պաչլատըղընտան, էհալի տախի պունլարա պագարագ օ տա տաղըլմաղա պաչլամըշ տըր։

Զանն օլունտըղընա կէօրէ, մէղքիւր գօնսէրտէն 70—80 լիրա գատար սաֆի հասըլաթ վագը օլմուշ իսէ տէ, երինէ Միացեալ Ընկերութիւնա իանէթէն օրատա քէչիտէսի գարարկիր օլան բիյանգօ Ս. Խաչ քիլիսէսինին Թաղխորհուրդը նէզարէթի թահթընտա քէչիտէ օլունմամագ իւզրէ կէլճէկը հաֆթայա գալմըշ տըր։

—

Էվվէլճէ իլան օլունտըղը վէճճէլ, տիւնքի բազար կիւնիւ բէճհալինտէն Այվազեան Յովսէփ վէ Եղիշէ վարդապետլեր իլէ Հիւնքարպէյլէյնտեան Ս. Յովհաննէս Հայը վէ տիկէր պազը զէվաթ վէ գիւքիւր ու իւնասսէն պիր խայլը էհալի հազրը օլտըղը հալտէ, Սամաթիա Սահակեան Ն. Վարդուհեան գըզ վէ երքէք մէքթէպլէրինին թէվզիի միւքեաֆաթ ըսմի՝ զիյնէթը միւթատէսիլէ իճրա օլունարագ, սէնէլիք բարօրթօսը միլլէթիմիզ մէչհուր ավգաթլըընտան Ղազարոսեան Գրիգոր էֆէնտի թարաֆընտան գրաաթ օլունտրգտան սօնրա, մէքթէպը մէղքիւրէ եէնի բիանօ մուալլիմի թային իտիլմիշ օլան մահրի բիյանխթ Ա. Մերճանեան էֆէնին գօմանտա վէ տէլալէթի թահթընտա չալընան բիյանօնընն բէֆգաթըյլա չակիրտան թարաֆընտան գաթը հազրէթը Շէհրիյարյէ խիթապէն թիւրքճէ պիր նազմէ իլէ տիկէր էրմէնիճէ վէ Ֆրանսըզճա երգլեր թէրէննիմ օլունմըշ, վէ մէքթէպտէ տէրս վերիլէն տէօրթ լիսան իւզրէ եանի էրմէնիճէ, թիւրքճէ, Ֆրանսըզճա վէ Ինկիլիզճէ նութգլար սէօյլէնմիշ տիր։

Մէղքիւր նութգլարտան սօնրա մէքթէպը մէղքիւր Ֆրանսըզ հօճասը Ց. Ոսկան էֆ. տախի էրմէնիճէ պիր մեգալէ իրատ իտէրէք, պունտա մէքթէպին հիւսնիւ հալ վէ թէրագգիսինտէն պահա իթմիշ, վէ պու պատէ գայրէթլէրինի տիրիզ իթմէյէն Հոգաբարձութիւնա պէյանը թէշէքքիւր էյլէմիշ տիր։

Մէճմունիյէթը ազիմ իլէ խապէր ալտրըրմըղա կէօրէ, միլլէթիմիզ նէվճիվանանը տիրայէթմէճմանընտան վէ Ֆրանսատա վագը էքս չէհրի հուգուգ մէքթէպինին ազկիրտանընտան պուլունան Ցովհաննէս Թ. Կիւլպէնկեան էֆէնտի պու քէրրէ քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ իմթիհանլարընը կէչիրիպ մազհարը թագտիր ու թահսին օլմուշ վէ քէնտի սընրֆընտա իճրա օլունան իքի միւսապէգաթտա պիրինճի միւքեաֆաթա (մրցանակ) նայիլ օլմուշ տըր։ Մալիւմ օլմագ կէրէք տիր քի, պէհէր սընրֆտա իքի միւսապէգաթ իճրա օլունուպ, հէր պիր միւսապէգաթընտա պիրինճի վէ իքինճի միւքեաֆաթը վար տըր։

Միլլէթտաշրմըզ պուլունան մումայիլէյհ տէրիգանը՝ քէնտի սընրֆընտա պուլունան պիլճիմէլի Ֆրանսըզ չակիրտանը միյանընտա իքի միւսապէգաթընտա պիրինճի միւքեաֆաթլարընը քէնտիսի գազանմըշ տըր։

Թաթիլ միւնասէպէթիյլէ մումայիլէյհ Ց. Թ. Կիւլպէնկեան էֆ. Տէրսաատէթտէ պուլունտրղընտան, մէքթէպ միւտիրիյէթինթարաֆընտան մուվաֆֆագիյէթը մէղքիւրէսինի միւպէյյին աթիտէքի մէքթուպը ախզ ու գապուլ էթմիշ տիր։

Էֆէնտի,

Հուգուգ մէքթէպլինին սէնէի սանիյէ թալէպէսի թարաֆընտան իճրա օլունան միւսապէգաթտա Ռօմա գանունըյլա մուհաքէմէի հուգուգիյէ գավանիինին պիրինճի միւքեաֆաթլարընա քէսպը մահարիյէթ իթտիկինիզի թարաֆընդա իշարալ միւֆթէխիրիմ։

Մուվաֆֆագիյաթը մէղքիւրէնիզտէն տօլայը թէպրի քեաթը խալիսանէմի գապուլէ հիմմէթ պույուրընը։

Տար-իլ-ֆինընն սըրքեաթիսի

(Ի՞Ս) ՏԱՐՊՕՆԷԼ

—

ՁԵՄՄԱՐԱՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ

Խմբագիր,

Ձեմարան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը պատիւ ունի ներկայիս Ձեզ իմացնել որ ըստ պատուարժան Մանանխմբի կանխաւ ազդարարութեան անցեալ չաբաթ գիշեր թատերական ներկայացումը տեղի ունեցաւ ի նպաստ Ձեմարանիս. օթեակը ըստ մեծի մասին վարձուած էին որք առանց բացառութեան թաղին ընտիր ընտանիքներն կը պարունակէին։ զուտ հասոյթ գրեթէ 1500 դահեկանի գոյացաւ։

Այս առթիւ պարտիք ստանօր չնորհակալ ըլլալ Մեծ. Նշան էֆէնտի Ձեմակեանի որ ինքնայրդոր սոյն նպաստիս նախաձեռնութիւն ունեցաւ։ Չնորհակալ եմք նաև պատուարժան թատերական խմբի Մեծ. Տնօրէն Մ. Մնակեան էֆէնտիի և Օրիորդ Մարի Նուարդի (դիւցազն և դիւցազնուհի յիշեալ ներկայացման) որք երկոքին աքանչելապէս կատարեցին իւրեանց դերը բոլոր ժողովրդեան գոհունակութեան և հիացման արժանանալով. չնորհակալ եմք նաև պատուարժան խմբին իւրաքանչիւրացը որք ուրոյն ուրոյն իւրեանց պարտականութիւն կատարեցին ըստ արժանւոյն։

Ընդունեցէք Մեծ. Տէր Հոգաբարձութեանս անկեղծ մեծարանաց հաւաստին՝ որովք միամք խորին յարգանք։

Ի դիմաց Ձեմ. Երկսեռ վարժարանի

Հոգաբարձութեան

Պ. Ց. Թ[illegible]

Իսկ. Նոր—Թաղ

Ձեմարան Վարժարան

29 օգոստոս 1883

ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆՏԱ

ԵԱՀՈՒՏԻԼԼԻՐ ԱԼԻՑԷՆՏԻ ԹԻԱՏՏԻՍԱԹ

Օգոստոսին 23ին Ուրբաթ Մաճարիսթանտա Մաճարլար Թարաֆընտան Եահուտիլէր ալէյհինտէ իրենց օլունան զուլմ ու թէաատիյաթ հագգընտա Լիվրօյա կապէթարընտա աթիաէքի թափիրաթ կէօրիւլմիշ օլմաղա, չայանը միթլաա պուլունան թափիրաթը մէգարէ պէր վէհտը զէր թէրճէմէ վէ նագլ օլունուր։

Ալաֆր օգոստոսին 10ընճը կիւնիւ ադշամին սաաթ 10ընտա Զալա-Լիկէրցէկ նամ մահալատ ամէլէտէն միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթ՝ պաղը Եահուտի խանէլէրի իւզէրինէ հիւճիւմ իտիւպ, «եաշասին Սթօյի» պաղրարաղ պիւճիւմլի ճամլարը գըրմըշլար տըր։ Իշպու արպէտա էնսանընտա բօլիս եէթիշէրէք արպէտաճըլարտան 8—10 բիշիրի թէգգիգի իթմիշ վէպէօրլէճէ սաայիշ ու ինթիզամին իտաէ օլունտուղը զանն օլունմուշ իսկ տէ, էրթէսի կիւնիւ սաաթ 7 պուչուգտա 800-1000 քիշիտէն միւրէքքէպ պիր դալապալըգ պէյէտիյէ սարիսի բիշկեահընտա պիթթէճէմիւ պաղրրարաղ հագարէթ իթմէյէ վէ իւր կիւն թէվգիֆ օլունան էշիսաբն սալը վերիրմէսինի թալէպ իյլէմէյէ պաշլամըշ տըր։

Հիւքիւմէթ պու իսթարա հէվալէի սէմը իթիպար իթմէտիկինտէն, արպէտաճըլարտարէնին իւզէրինէ թաարրուզա պիլ իպթիտար, տօրու կիպի թաշ եաղտըրմայա պաշլամըշլար։ Վէ իշէրինտէն քիւրիւնք վէ մանէյա իլէ միւսկյահ օլանլար գարուլարը ըզէսինտէն չըգարմագ ճահտ ու գայրէթինէ տիշմիշլէր տիր։ Հիւքիւմէթ իշին վէխամէթինի ֆէհմ ու իտրաք իտէրէք, մէվգուֆլարըն թախիյէի սէպիպէրինի էմր իթմիշ տիր։

Հիւքիւմէթին իշպու մէճպուրի ռիզասը՝ սաիլէրին պիր գաթ տահա քէսպը ճէսարէթ իթմէսինտէն պաշգա պիր շէյէ եարամամըշ տըր։ Պունլար շէհրէ տաղըլըգ բաթթ կէլտիքլէրի Եահուտի խանէ վէ տիւքքանլարընը եաղմա վէ թարան իթմէյէ գուրուլմուշլար տըր։ Նիհայէթ արպէտայը թէսքին իշին պիր պէօլիւք բիտտէ ասքէրի վիւրուտ իթմիշ իսկ տէ, մէվճուտընդն գայէթ աղըզը հասէպլիլ չէհրին թահթը թէհտիտտէ պուլունան քեաֆֆէի նօգթալարընը իսթիյա իտէմէտիյինտէն, իտաէի սասյիշէ մուվաֆֆագ օլամամըշտը։ Պէլէտիյէ տաէրէսի ճիվարընտա վաղը պիր սօգաղտա, պիր ամէլէ՝ պիր ասքէր նէֆէրինի աղըր սուրէթտէ թահգիր իթմիշ օլաղընտան, զապիթին էմրի իւզէրինէ սիւնկիւլէր թիւֆէնկէ կէչիրիլիպ, մէրգումմ ամէլէ տէրհալ թէլէֆ իտիրմիշ իսկ տէ, պու մատտէ սթէշ իւսթիւնէ եաղ տէօքմէյէ պէնզէմիշտիր։

Պու խապէր եըլարրըմ կիպի չէհրին հէր թարաֆընա ադա իտինճէ, զաղէպնաք պիր ինսան սէլի՝ պէլէտիյէ տաիրէսինին իւզէրինէ նիւրիւրիւշ իթմիշ վէ տաիրէի մէգքիւրէնին դաբուրը հիւճիւմ իտէնլէրին չիտտէթինէ տայանամայրգ չաթը չաթը գըրրմըշ տըր։ Մահալը մէգքիւրտէ պուլունան ասքէրին գօմանտանը՝ տաղըմայարընը արպէտաճըլարա պէյան ու թէհտիտ էյլէմիշ իսկ տէ, գօմանտանը մումանկէյէնինէ սի՝ էհալինին կիւրէմէքտէ օլան «եաշասին Սթօյի, Մաճարլար իլէրի, էօրսին Եահուտիլէր» նիտալարը արասընտա իշիտիրմէգ օլմուշլար։ Պունուն իւզէրինէ գօմանտան զապթի՝ Զալա էյալէթինին վալի վէքիլինէ խապէր կէօնտէրիպ, գան տէօքիւմէքսիզին գարըշգըլըգն թէսքին օլունմայաճաղը պէյան վէ ասիլէր իւզէրինէ թէշհիրը սիւահ իշին էմր թալէպ էյլէմիշ իսկ տէ, վէքիլի մումանէյէ տիւշրը խէվֆ իլէ էմրնամէյի իմզալամըշ, վէ պինանէ ալէյէ ասքէրը մէրգումմ՝ պէլէտիյէ տաիրէսինին ավուսընա իլթիճա էյլէմիշ տիր։

Պու հալտէ ճէմիյէթ՝ քէնտի թէքմիլ զաղէպնի Եահուտի տիւքքեանլարը իւզէրինէ տէօքիւպ, պունլարտան հիշ պիրի էհալինին թիրը զաղէպնտէն գուրթուլամամըշ տըր։ Պու թախրիպաթ սաղահէն սաաթ 4ինէ գատար իմթիտատ էյլէմիշ տիր։ Պու էնտատէ թէպտիրը էֆֆէքար իթմիշ օլան մումանէյէ վալի վէքիլի՝ պաթէէկրաֆ տիկեր իբի պէօլիւք ասքէր ճէմ իտիւպ, մահալը արպէտայա սէվգ էյլէմիշտիր։ Ասիլէր՝ պունլարը տախի տօրու միսիլիս թաշ իլէ խթիգ պալէյլէմիշլէր։ Վէ ասքէրը մէրգումէնին սիւահ էնտախթ իթմէյէճէկի իւմիտինտէ պուլունարգալարընտան, վէ եախօտ օլ պաղտէ էմնիյէթ հասալ իթտիքլէրինտէն, անլէրին թէրքը մուխասէմէ իթմէք իչին վուգու պուլան իսթիար վէ թէհտիտլէրինէ հագարէթամիզ սէօզլէր էլէ մուգտալէլէ իթմիշլէր վէ ասքէրին հավայա սիւահպօշալիթարընը կէօրիւնճէ, ասքէրին քէնտի իւզէրլէրինէ սիւահ պօշալմանա ճէսարէթի օլմատըընա իգնա օլմուշլար իսկ տէ, իրինճի պիր ադէթ՝ ասիլէրին իսթիրաճաթընը պէրհավա էյլէմիշ տիր։ Պու իբինճի ադէթ իւզէրինէ ամէլէտէն 9ը եէրէ սէրիլիպ գէվրանմայա պաշլատընտան, օլ վագթ ճէմիյէթ պիթիւն պիթիւն տիւշրը դաղալ օլարագ, վէ «եէրէ կէչմէն պէօյիւրլէր, ծուրարընա տա հագգընտան կէլէճէկիզ» պաղրարաղ իլէրիյէ հիւճումմ իթմիշլէրտիր։ Գավկա բէք վախիմ օլուպ, տարպէտաճըլարտան 40 մէճրուհ վէ պիր խայլըը մագթուլ տիւշմիշ օլարընընան, ճէմիյէթ արթըգ տայանամայրգ, ատրմատաղընն ֆիրարա մէճպուր օլմուշ տըր։

Իբի կիւն սոնրա շուրիշ թէքէրրիւր իթմիշ տիր։ 800 նէֆէրէ պալիգ օլան ասքիր սոնտնա գատար ճիվար քէօյլէրտէն իմատատ արմիշ օլան ասիրէր իլէ միւտարէպէտ իթմիշ տիր։ Ֆիւք մուհարէպէտ 3 մագթուլ վէ 30 գատար մէճրուհ վէ պիր իբինճի մուհարէպէտ պիր մագթուլ վէ եինէ պիր խայլը մէճրուհ վուգու պուլմուշ տըր։

* * *

Քէզալիք իշպու գարըշգըլըգ-լարա տաիր Լէրօյա կապէթարընընա օգունարընընա կէօրէ՝ Սոմժի նամ մահալատ ալաֆր օգոստոսին 28ինճի կէճ Մաճարքէօյլիլերի պիր Եահուտի խանէնէպինի սթէշէ վէրմիշլէր։ Վէ սիկեր պիր մահալատ տախի պիր Եահուտի խանէսինի եաղմարա վէրմիշլէր տիր։ Ցէնթ-բէթէրսպուրգ մուգիմ Եահուտիլէր՝ պիճիճիմ մալլերինի գանա վէ եաղմայա սուսամըշ օլան պիր ճէմիյէթէ պրագարաղ գաչմայա մէճպուր օլմուշլար տըր։

Թարիխը մէգքիւրատ Զալա վալիսինէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ՝ բէք չօգ մահալլերատ Եահուտի խանէլէրինէ սթէշ վէրիլմէյինի իսպար էրլէմիշ տիր։ Ցէրէքքատ 5000 ֆիօրին գըյմէթինատ պուղտայ իհտագ իտիլմիքտէն պաշգա, իշպու մահալատ 48 խանէ տէ սթէշէ վէրիլմիշ տիր։ Եէվմը մէգքիւրատ Պէղէրէտ նամ մահալատ տախի 38 Եահուտի խանէսի քիւլէ թահվիլ օլունմուշ տըր։

Կիէքէնեէս նամ շէհրատ Եահուտի խանէ վէ տիւքքեանլարը հէտմ իտիլմիշ վէ տէրոնլէրինատ պուլունան էշեա խարապ իտիլպ սթէշէ սթելմըշ վէ զախիրէ ամբարը վէ պօտրումմարը եաղմա իտիլմիշ տիր։ Պիր թէլէկրաֆտա պէրվէճճը աթի պէյանը հալ օլունմուշ տըր։ «Մէյատանտա պիր չիվի պիլէ գալմամըշ տըր։ խանէլէրին էօնլունատ պուլունան պաղչէլէր։ Կիլլ վէ մէյվէ աղաճլարը քեաֆֆէթէն խարապ իտիլմիշ տիր։ Պուրատա պուլունան մուհաֆըզ ասքէրի եաբընը եըլարպարընա իթիգատ իտէն վէ եօլ իւզէրինատ էսմէր վէ եա դատրալ կիսվէլ պիր կէնճ գըզ կէօրիւպ հայրան օլարագ քէնտի քէնտիլէրինի ուզունատ տէլիգանլըբտա ուզուրսըզ տըր։ Սիկին եաշընըզտա օլան պիր ադամ հէնուզ ածվալը ալէմտէն խաստէրտար օլմազ, վէ պէն սիւրիւնտիմ քի պիր իսթիյարըն սիպէ պէօյլէ պիր նաճիհաթ վէրմէկէ հազգը վար տըր։ Շիմտի արթըգ սիպէ սէօյլէյէճէք պիր չէյիմ եօզ տըր, սիպէտէն այրըլճաղամ։ Ալտոնա ըսմ-օրլաղարդ, էֆէնտի։

Վէ սէլիգանլըքյը շաշկին պիր հալտէ, վէ իրիթտիկի ճաճ ճաճիպ մէգալէնին մուամմա նէվինտէն օլան մէպիրնի անլամագա չալըշմագտա պրագարաղ, ուզանը կիմտի։

—Նէ՞ ճաճիպ ատամ տըր, սէտի Խամոն քէնտի քէնտինէ։ Պու իսթարընընն մանասը՞ նէ տիր վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի պանա պէօյլէ պիր իսթարա պուլունար։ Ա՜հ, իշէրիմատ նէ օլայօրամ, անը էյի քէշֆի իթտի։ Հէնուզ ֆիքրիմատ օլմայանը գարպիմատէն անկատար։ . . . Եվվէթ, սէվգիրմ ատնը, սէվգիրմ։ . . . Ա՜հ, պէքլէտիկիմ նուր գնչաար՝ պէնի շուլէլէր իշինէ զարգ իթմիշ օլարընը հալտէ, պէն նա՞սրլ պրագըզ ատա պուրատան ուզաղա կիտէ-պիրիմ։ Խա՞յր, խա՞յր, պուտնուն խնկանը եօզ տըր։ Պէնիմ իսթէք վէ մէքամնատան տահա գուվվէթլի վէ տահա գօրլու պիր շէյ պէնի իւզէրիյէ ատրու իյթիյար, եիրիյօրրմ։ . . . Նիհայէթէ գատար կիտէճէյիմ։

ԺԵ

ԲԻՒՐ ԲՈՒՎԱՆԱՆՆԵՆ ԽՕՇՆՈՒԹՍՐԶԼԸՂԸ

Պանդրն բաբիպ օլարընը արասա՝ չիթթիյին ավուսընա կիրտիկինտէ, կէնճ գըզըն ավէթինի կէօգէթմէքտէ օլան Ֆրանսուա Բարիզէ՝ տէրհալ էօնլ կէլիպ էյինի մէրգումէյէ ուզաթար վէ ատաղա էնմէսինէ եարարմ իթմէք իսթէտի իսկ տէ, Պանդ՝ չէվգիրիլ եէրէ տիլյարդ, Ֆրանսուանդն եարարմընա համէթ պրագմատ։

—Ադիգիմ Ֆրանսուա, պաշգա պիր վագթ պէօյլէ պիր զահմէթինիզատէն խթիճատտէ իտէրիմ, սէտի գըզ կիւլէրէք։

Կիւզէլ Ֆրանսուա՝ հիտատթինատէն նաչի տուտագլարընը ըսրատ։ Լաքին պագըզընտա պիր իսթիհզա վէ մէհնուհնէյէթ արամէթի կէօրինմիկինատէն, պու հալ՝ կէնճ գըզըն գիհնինէ չարբար։

Կէնճ Բարիզէ՝ իրի եաբընը եիրմի սէքիզ եաշընտա պիր տէլիգանը խոխ իսկ տէ, էհալիի մէմլէքէթին քէնտիսինէ վէրտիքլէրի «կիսվէլ» մախլէսինէ պու հալի բէք տէ մատթասընդ սիւզմէքտէ, վէ անճագ զէվզէքլիկինատէն, քիսը ու ազամէթինատէն վէ քէնտի քէնտիյէ վերտիկի էհէմմիյէթատէն նաչի «կիսվէլ» սէօյլէնմէքտէ իսի։

Պանդ՝ չիթթիյէ կիրտի, չիշէք տէսթէսինի պէսլէմէյէ վէրտի, քիթաբընը վէ չարգասընը տա պիր եէրէ գօյուպ պաղէյէ գօյտու, ղիրա օրատա Բուվինանդն չուսուգ իշէրէք կէպինտիկինի ուզագտանկէօրմիշ իսի։

—Ադամասը կէօնուէրտիկին իշին սանա թէշէքքիր իթմէյէ կէլիյօրըմ, սէտի մէրգումէ գըզ պընընը Բուվնայա ուզատտարագ։ Լաքին սէն պանա վալահի չօգ եէրգ վէրիյօրսուն։ պու կիսվէլ հավատա եայա բէք ալա ավտէթ իսէպլիր իսկ։

—Պահ, տէտի Բիէր կիւլիմսէյէրէք, պէօյլէ չաբուգ կէլտին։ պունան մատատ սյագգասալարրն նարին պիր, եօլտաքի գրրընթը թաշլարրն իւզէրինատ ուֆիտրգ սյագլարրն զանկէթ չէքէճէքլէր իսի։

Կէնճ գըզ՝ հայրէթ օլունճամագ պիր թարգատա կիւլիմսէտի վէ գօլընը Բուվնանդն գօլընա թաղարագ տէտի։

—Ֆրէմիգուրատան պիր չօգ չէյլէր սաթրն պանճաղ բարմ, օ սէպէպէ ունթարմամ։

—Պաշգա պիր կիւն սյրրարն։ Կարրն տա մէգքիւր քէօյէ կիթմէնէ հիշ պիր մանի եօզ տըր։

—Տահա գավիճէ սյագգասալարրա, տէյի՞լ մի, ճէվատ վէրտի կէնճ գըզ թաքը պիր լաթիֆ իլէ։

—Շիւպհէսիզ։

—Վաֆթիգ բէտէրիմ, պանա կէլիյօր քի սէնտէ պիր տիւշիւնճէ վար, հէր վագթքի կիսվի սէվինճի տէյիրին։ պիր խրրարն պիր քէտէրի՞ն մի վար,

—Եվվէթ։

—Նի՞շին։

—Դանֆամատան պագը չէյլէր կէշիյօր տա . . .

—Քիմ պիվիր նէ՞ կիպի էսքի չէյլէր խաթրընդգատան կէշիյօր տա պիգի մի քէտտէր գըզըյօր։

—Եվվէթ, տահա պաշգա չէյ տէ։

—Ա՜հ, պաշգա չէ՞յ տէ մի։

մալը մահճուպկէթէլէ թագտիմ իտէրէք։ չու իշին պիր ան էվվէլ կյճապը իճրասընը լութֆէն վէ մէրհամէթէն հիմմէթ պույրուլմասընը թէմէննի իթմիշ տիր։ Միւշարէլէյհ հազրէթլէրի արզուհալը գապուլ իլէ պաշտան ա-շապա գատար օգույարագ։ Էվլատմատէն Պրուսայա կիթմէքտէն հիշ չէքինմէ։ գանուն ուէնի միւտաֆաա իտէր տէմիշ իսկ տէ։ Գաթօլիք մէրխասասը ֆասիլէթլու Բովհաննէս վարդապետ՝ քէլամէ ադաղ իլէ։ էֆէնտիմ՝ չօճուգ իտարէտէն աճիգ տիր կիտէմէզ տէմիշ։ վէ պու ճէվապը էրմէնի մէրխասասը ֆազիլէթլու Գէորգ Եպիսկոպոս տախի թաստիգ իթմիշ տիր։ Պունուն իւզէրինէ ճէզա տաիրէսի ըէխսի Օսման Նուրի էֆ. չաղրըլարագ վալի բաշա թարաֆընտան պու չօճուգըն մէսարիֆը բահիէսի գանունէն սանտրգտան ալաղը լազմ կէլմիր մի տէյա սիւվալ օլընը։ բէխսի միւմանիլէյհ իսէ գանունա պիլմիւրաճաա սնտա միսերրահ օլան մատտէյի պէյան իլէ ճիւմլէթէն միւղաբէրէ օլունմասը իշին չօճուգը տուշարը չէգմասը էմր օլընը։ Զօճուգ եէնէվմ պուրատա օլուպ, Պրուսայա կիթմէքտէն կէճիկկի տախի սէօյլէնմէքտէ տիր։ ֆագաթ սանրատան կէլէն պիր թէլէկրաֆտա չահիլէր տէ իսթէնիմիշ իսէ տէ, անլէր տախի միւտտահի ումմանի մուտվինինին գէքեաէլէթինէ պիր արզուհալ թագտիմ իտէրէք քէնտիլէրինին պուրաճա թահգիգաթը իճրա օլունմուշ վէ կիւն գաղանրգ կիւն եէյիճի օլորգլարընը պէյան իլէ, չայէտ կիթմէյէրի լազմ կէլմիրսէ եէվմիյէլէրինին իթասընը խթիրհամ իթմիշլէր։ Մէրգումանա մէզքիւր արզուհալը վիլայէթէ կէօնտէրէճէքլէրինի վէ օրատան կէլէճէք ճէվապը պէյան իտէճէքլէրինի ճէվապէն պիտիրմիշլէր տիր։ Վիլայէթտէն պու խուսուստա հէնուզ պիր խապէր կէլմէտիկինտէն, անլէր տախի էյեէվմ պուրատա տըր։ Միւէյիթի էֆ պու իշ վուգու պուլընը իբի այ գատար օլտու, իճրա խուսուսընտա չիմտիլիք տահա պիր սէմէրէ կէօրինմէմէքտէ վէ կիւն պէ կիւն տախի ճէսամէթ քէսպ իթմէքտէ օլտուղընտան, մէմուրինին պու թիւրիւ սուի ահվալինտէն տօլայը քիմսէնին պիր տահա տավայա գըյամ իթմէյէ ճէսարէթի կէլէմէյէճէք, չիւնքի իշ տախիլտէն խարիճէ թէպլիգ իտէյօր, վէ սիւրիւնճէմէտէ գալըյօր։ պու խուսուստա մէրճիինին նազարը տիգգաթընը աճիկանէ տավէթ իտէրիզ։

3։ Եէվմը ճիւլուսը Շահանէյէ միւսատրքի օլտրղը չէհրի հալին

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԸԶ

(ՄԻ-ԷԼԼԷՍ) ԷՄԻԼ ԲԻՇՈՒԱՐԿ

ԺԴ

ՈՒՂՈՒՐԼԸ ԵԸԼՏԸԶ

(1841 Դեկտեմբեր տեսմ)

—Եա՛ Բոլոպիմ, պէն պունը գատահաթ տիյէ եէյլիւնիզէ վուրմայօրըմ, սէվամ իթթաի Մարսոչ։ մէրգումէյի կէօրիւպ սէ սէվմէմէք գապմէ՞ մի տիր։ պու գըզ էթրաֆընա սէվինճ վէ մէսրէթ սաչմագտա օլուպ, պիր ատամ անրն եաղընը սէսինի իշիթմէ պատթիյար սապրրը։ Սիկ անը կէօրտիւնիզ վէ սէվտինիզ, պու պէօյլէ օրմաղ իգթիգա իտէր իսի։ Լաքին, տէյիգանը, պու տիյէճէյիմի էյի տիյնէյինիզ։ պանա մալամ օրմայան վէ ֆագաթ հագիգաթէն մէվճուտ օլան պիր վէ եա պիր դաչ սէպէպէրէ մէպնի Մատմազէլ Պանդ Մէլիէյի սէվվէք եատագ տըր։ Զանն իտէ՞միսինիզ քի օնա աչրդ էքսիք օլտուն։ Խա՛յր։ Պիրմէմ գաչ տէֆթարար մէրգումէյի իսթէտիրէր։ Լաքին հէր քիմ անրն էթրաֆընը տօլաչրդ տա գալ գուրրան օրմուշ իսկ, պուչա չըգմըշ տըր։ Պուէնդարրն քեաֆիրէսինի ճէվապը ըչտա վերիվիշ տիր։ Մատմազէլ Պանդը պու եէրէ սէվտիկինիզի գանն իտէրիմ սիկ էրէյիճէ անլատապիտիմ։

Լամոն՝ քէմալը իսթիդրաարընտան նաչի պիր քէլիմէ պիրէ սէօյլէյէմատ։

—Սիկ չէհիրէանինիզ, սէվամ իթթաի Մարսոչ։ Լօյլէ օլարընը հալտէ, էֆէնտի, պանա ինանապիլիրսինիզ, պու մէմլէքէթին հավասը սիկ էյի տէյիլ տիր։

Պատէհու մահգուն պիր սէտա իլէ մէրգումէ իսթիյար իրավէ մէգալ խուուպ սէտի։

—Եվվէթ, պու մէմլէքէթ՝ սիկին կիպի ուզագտան կէլէն վէ ուզուրը եըլարպարընա իթիգատ իտէն վէ եօլ իւզէրինատ էսմէր վէ եա դատրալ կիսվէլ պիր կէնճ գըզ կէօրիւպ հայրան օլարագ քէնտի քէնտիլէրինի ուզունատ սէլիգանլըբտա ուզուրսըզ տըր։ Սիկին եաշընըզտա օլան պիր ադամ հէնուզ ածվալը ալէմտէն խաստէրտար օլմազ, վէ պէն սիւրիւնտիմ քի պիր իսթիյարըն սիպէ պէօյլէ պիր նաճիհաթ վէրմէկէ հազգը վար տըր։ Շիմտի արթըգ սիպէ սէօյլէյէճէք պիր չէյիմ եօզ տըր, սիպէտէն այրըլճաղամ։ Ալտոնա ըսմ-օրլաղարդ, էֆէնտի։

Վէ սէլիգանլըքյը շաշկին պիր հալտէ, վէ իրիթտիկի ճաճ ճաճիպ մէգալէնին մուամմա նէվինտէն օլան մէպիրնի անլամագա չալըշմագտա պրագարաղ, ուզանը կիմտի։

—Նէ՞ ճաճիպ ատամ տըր, սէտի Խամոն քէնտի քէնտինէ։ Պու իսթարընընն մանասը՞ նէ տիր վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի պանա պէօյլէ պիր իսթարա պուլունար։ Ա՜հ, իշէրիմատ նէ օլայօրամ, անը էյի քէշֆի իթտի։ Հէնուզ ֆիքրիմատ օլմայանը գարպիմատէն անկատար։ . . . Եվվէթ, սէվգիրմ ատնը, սէվգիրմ։ . . . Ա՜հ, պէքլէտիկիմ նուր գնչաար՝ պէնի շուլէլէր իշինէ զարգ իթմիշ օլարընը հալտէ, պէն նա՞սրլ պրագըզ ատա պուրատան ուզաղա կիտէ-պիրիմ։ Խա՞յր, խա՞յր, պուտնուն խնկանը եօզ տըր։ Պէնիմ իսթէք վէ մէքամնատան տահա գուվվէթլի վէ տահա գօրլու պիր շէյ պէնի իւզէրիյէ ատրու իյթիյար, եիրիյօրրմ։ . . . Նիհայէթէ գատար կիտէճէյիմ։

ԺԵ

ԲԻՒՐ ԲՈՒՎԱՆԱՆՆԵՆ ԽՕՇՆՈՒԹՍՐԶԼԸՂԸ

Պանդրն բաբիպ օլարընը արասա՝ չիթթիյին ավուսընա կիրտիկինտէ, կէնճ գըզըն ավէթինի կէօգէթմէքտէ օլան Ֆրանսուա Բարիզէ՝ տէրհալ էօնլ կէլիպ էյինի մէրգումէյէ ուզաթար վէ ատաղա էնմէսինէ եարարմ իթմէք իսթէտի իսկ տէ, Պանդ՝ չէվգիրիլ եէրէ տիլյարդ, Ֆրանսուանդն եարարմընա համէթ պրագմատ։

—Ադիգիմ Ֆրանսուա, պաշգա պիր վագթ պէօյլէ պիր զահմէթինիզատէն խթիճատտէ իտէրիմ, սէտի գըզ կիւլէրէք։

Կիւզէլ Ֆրանսուա՝ հիտատթինատէն նաչի տուտագլարընը ըսրատ։ Լաքին պագըզընտա պիր իսթիհզա վէ մէհնուհնէյէթ արամէթի կէօրինմիկինատէն, պու հալ՝ կէնճ գըզըն գիհնինէ չարբար։

Կէնճ Բարիզէ՝ իրի եաբընը եիրմի սէքիզ եաշընտա պիր տէլիգանը խոխ իսկ տէ, էհալիի մէմլէքէթին քէնտիսինէ վէրտիքլէրի «կիսվէլ» մախլէսինէ պու հալի բէք տէ մատթասընդ սիւզմէքտէ, վէ անճագ զէվզէքլիկինատէն, քիսը ու ազամէթինատէն վէ քէնտի քէնտիյէ վերտիկի էհէմմիյէթատէն նաչի «կիսվէլ» սէօյլէնմէքտէ իսի։

Պանդ՝ չիթթիյէ կիրտի, չիշէք տէսթէսինի պէսլէմէյէ վէրտի, քիթաբընը վէ չարգասընը տա պիր եէրէ գօյուպ պաղէյէ գօյտու, ղիրա օրատա Բուվնանդն չուսուգ իշէրէք կէպինտիկինի ուզագտանկէօրմիշ իսի։

—Ադամասը կէօնուէրտիկին իշին սանա թէշէքքիր իթմէյէ կէլիյօրըմ, սէտի մէրգումէ գըզ պընընը Բուվնայա ուզատտարագ։ Լաքին սէն պանա վալահի չօգ եէրգ վէրիյօրսուն։ պու կիսվէլ հավատա եայա բէք ալա ավտէթ իսէպլիր իսկ։

—Պահ, տէտի Բիէր կիւլիմսէյէրէք, պէօյլէ չաբուգ կէլտին։ պունան մատատ սյագգասալարրն նարին պիր, եօլտաքի գրրընթը թաշլարրն իւզէրինատ ուֆիտրգ սյագլարրն զանկէթ չէքէճէքլէր իսի։

Կէնճ գըզ՝ հայրէթ օլունճամագ պիր թարգատա կիւլիմսէտի վէ գօլընը Բուվնանդն գօլընա թաղարագ տէտի։

—Ֆրէմիգուրատան պիր չօգ չէյլէր սաթրն պանճաղ բարմ, օ սէպէպէ ունթարմամ։

—Պաշգա պիր կիւն սյրրարն։ Կարրն տա մէգքիւր քէօյէ կիթմէնէ հիշ պիր մանի եօզ տըր։

—Տահա գավիճէ սյագգասալարրա, տէյի՞լ մի, ճէվատ վէրտի կէնճ գըզ թաքը պիր լաթիֆ իլէ։

—Շիւպհէսիզ։

—Վաֆթիգ բէտէրիմ, պանա կէլիյօր քի սէնտէ պիր տիւշիւնճէ վար, հէր վագթքի կիսվի սէվինճի տէյիրին։ պիր խրրարն պիր քէտէրի՞ն մի վար,

—Եվվէթ։

—Նի՞շին։

—Դանֆամատան պագը չէյլէր կէշիյօր տա . . .

—Քիմ պիվիր նէ՞ կիպի էսքի չէյլէր խաթրընդգատան կէշիյօր տա պիգի մի քէտտէր գըզըյօր։

—Եվվէթ, տահա պաշգա չէյ տէ։

—Ա՜հ, պաշգա չէ՞յ տէ մի։

18ինճի բէնճէնպիհ կիւնիւ սա-պահլայրն թօբլար էնտանթըյլա վէ կիւնտուզ տախի միւնատի վա-սէթասըյլա իլան օլունմուշ իսի։

Պէլէտիյէ ճանիպլինէն քէօչէ պաշլարընա վաղ օլունան լամտա-լար վէ արա արա միւթէհայիդան խանէլէրի գարուլարընա վէ չար-շըլարտա էյգտա օլունան գանտիլ ագշամ սաամ եարըմտա չարշը վէ սօղագլարը վէ հիւբիւմէթ գօնաղը դարուսընտա օլան գան-տիլէր վէ օրտտա մէյտանտա պուլունան մաշալալար տախի իշ-պու մահալի թէնվիր իտէր իսի։

Մէքթէպը Բիւշտիյէ շակիրտա-նը վէ ասնրա էրմէնի Գաթօլիք վէ Ռում մէքթէպէրի շակիրտլէ-րի թէրէննիւմաղ օլարագ պիր-պիրինի միւթագրպէն հիւբիւ-մէթ գնաղը էսնինէ միւտուլէ-րինտէ, տէվրէ չըգըպ տա 18 կիւն ագտամ քէօթահեայը թէրբի պուլուրմուշ օլան վալիի միւլայէթ տէվրէթլու հաճի Իզզէթ բաշա հաղրէթլէրի, միւթէսարրըֆ բա-շանըն զայպուպէթինէ մէպնի վէ-քիլի Մուհասէպէճի էֆէնտի վէ ֆաղիլէթլու Հաքիմ էֆէնտի վէ սաիր էրբեանը հիւբիւմէթ իլէ պէրաբեր աշաղը էնտիլէր։ Սա-բայըն էօնիւ պիր խայը էհալի իլէ տօլմուշ իսի։ վալիի միւ-շարէլէյհ հաղրէթլէրինն էմ-բինէ իմթիհանէն միւտերրի-սինը քիրամանէն ֆէթթահզա-տէ ֆաղիլէթլու Հաճի Օսման է-ֆէնտի թարաֆընան Բատիշահը շէվքէթբէնահ էֆէնտիմիզ հաղ-րէթլէրինն թէղայիւտի էօմրը ափիյէթ վէ թէվֆիւրի շան ու շէվքէթլէրի հագգընա թիզ-քեար օլունան տուա էնասընտա պիլճիւմէ հաղրուն տէսթքիւ-շաի թաղարրու օլարագ ամին-կիւյսն օլտուշար։ մէքեթիպը մէգքիւրէ շակիրտանը տախի սը-բա իլէ պէսթէլէր թէրէննիւմ իթտիքտէն սօնրա, վալիի միւ-շարէլէյհ հաղրէթլէրի մայէթի խալգըյլա եօգարը չըգարար։ մուախարէն չալկը պաշլարագ, պիր միւտտէթ տախի ֆիշէնկ օ-յունլարը իճրա օլունտուգտան սօնրա չէնլիք խիթամ պուլուպ էհալի տաղըլը։

Բատիշահը մէհապէթիքթինահ էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրինն նիչէ զէման էրիւքէ բիրաի շէվքէթ ու չան պուլրուլմագ տավաթընը պէղ տախի եատ ու թէքբար իլէ խաթմը քէլամ էյլէրիզ։

ԳԱՀԻՐԷ

Շէհրը մէգքիւրտէ մուգիմ պիր զաթ թարաֆընան ամիտէքի մէքթուպ մաթպաամըզա իրսալ գելընմըշ տըր։

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Գէլերանըն էյամը չիտէթինտէ էհրիմիզտէ վէ սաատէթլու Ստեֆան բաշա Ասլանեան հաղրէթլէրինն նէ-զարէթի թահթընտա թէքիլ գելը-նան գօմիթէի խայրիէնին բարօր-թօսը վէ իանէ հիմմէթ իտէն ղէվա-թըն ճէտվէլը էտամիսինին պիրը սուրէթի եէտիմիզէ կէլմիշ օլմաղն, մէքթուֆէն թարաֆը տօսթանէլերի-նէ իրսալ օլունտու։

Էվրագը մէգքիւրէնին կաղէթա-նըզտա նէր իմմէնիզ խասէթէն ըէճա ու իլթիմաս օլունուր էֆէն-տիմ։ ***

ԹԱԳՐԻՐ

Լէպլահ իլ Համտ վէլ մինէ գուԹը Մըսրիէյի իլի մահտան պէրու իհսաթա վէ ճէնապը Հագ-գըն քէրէմի իլէ էլեէվմ իզալէ պուրմուշ օլան գօլերա իլէթը մախուֆէսինին պիտայէթի էսէր վէ նըշանէի մէքրու հէսի՝ Տիմեաթ շէհրինտէ զուհուր վէ նիւմուտ օլտուղը, տէհշէթլէ իշաէսի տու-յուլըղը անտէ, միլլէթբէրվեր սաատէթլու Ասլանեան Տօգթօր Ստեֆան բաշա հաղրէթլէրինն հիւսնիւ թասավվուրաթը պէհի-յէլերի վէ մէսաիլ խայրիյէլերի ճիւմլէսինտէն օլարագ, պու մի-սիլլիւ նէքգէթ էանասընտա, մու-ավէնէթէ միւսթահագ միլլէ-թիմիզ եվլատլարընըն վէ սաիր իլթիճա իտէնլէրին հէր վէճհլէ սըյանէթ վէ վիկայէլերինին մագսէտ վէ նիյէթը խայրիկսի իլէ, իհթիրաթը լայըմ կէլէն իգ-տամաթ վէ թէտպիրաթըն խու-սուսաթընտա քէմալը իթինա վէ պէզը հիմմէթ պույուրարագ, միլլի մէճլիս, հարը հէյէթը միհ-թերէմէսինին իշթիրաքը ըէյի ի-լէ, կէրէք խայրխահ զէվաթը էհ-լը սէվապ հաղարաթընէ պինէն թէքրիմ պուլըրըճագ. խանէնին իսթիմալի վէ կէրէք վըգայէ վէ մուավէնէթէ տաիր մէվատտրն, մատտի վէ մանէվի սուրէթաէ ֆիրիլէն մէվզրի իճրայէ վարար-ըրլմասը իշին բաշի միշարէ-լէյհ հաղրէթլէրինն նէզարէթը ալիլերի թահթընտա օլարագ, հէյէթը խայրիյէ նամը իլէ թէշ-քիլ գելէն մուվագգաթ մարի-իւզիքը հէյէթին պունտան պէօյլէ աէվամընա հաճէթ գալ-մամըշ օլտուղը իշին խիտապէ հէ-զարան համտ վէ սէնալեր իտէ-րէք, օլ պագատ վուգու պուլան իճրաաթ վէ մուամէլաթըն իճ-մալի սուրէթլէ գէյրատ իլղահ վէ պէյանընընն թահրիրի իլէ ֆէրի-զէմիդին խիթամը ինհա գելընը։

ԻՍԹԻՏԱՏԱԹ

Իսթէհսալը իանէ խուսուսընտա միշարէլէյհ բաշա հաղրէթլէրի վէ միլլի մէճլիսը հաղրը սաենա-պատի բիայէթլու Պալըգճեան Յովհաննէս էֆէնտի վէ Հէյէթը խայրիյէ ազալարը էֆէնտիլէր թարաֆընտան կէրէք թահրիրին վէ կէրէք պիննէֆս էօզ զաթլէ-րի թէվճճիհ իտէրէք, պէզ պույուրմուշ օլտուղլարը մէսայի վասէթասը իլէ համիյէթքեար միլլեթիմիզին ալիճենապլըղընընն հիւսնիւ սէմէրէսի օլարագ թէք-բիմ պուլրուլան իանէնին ճէմիյէ-թի թագրիրիմիզ մերֆուգ մի-զանիյէտ միֆրէսաթը միպէյ-ենին օլտուղը իւղրէ 3962, 55 ֆրանգա պալիղ օլմուշ տը։ Հէ-ման ճէնապը Հագ գէճիրլերինի իճապէթը իլահիյէ չայան պու-յուրսուն։

ՄՈՒԱՄԷԼԱԹ

ՀէվՀ

Միշարէլէյհ բաշա հաղրէթլէ-րինին հիմմէթ վէ իսթինապլի-լէ, գօլերա էյեամընտա եէվմի պէհէր կիւն սապաղլարը վէ եօյ-լէն սօնու պէհէր տէֆարընտա եարըմշար սաաթ ստրֆ իտէրէք, կիւնտէ իլի տէֆա Մէրխասիէ-տէ թախսիս գելընան մերքէղ կէլմէսի, վէ իյճապը հալինտէ կիւնտուղլերի վէ կիճելերի խա-պէր կէօնտէրիլտիկի հալտէ, տեր-հալ խասթանընն նէզտինէ կիտիլ-մէք իւզրէ, Դահիրէտէ պուլու-նան մէշհուր աթըպպատան տի-բայէթլու տօգթօր Մ. Վէյնպէր-կէր ճէնապլերի, ֆէտաքեարանէ պիր միւքեաֆաթը մալիմմ իլէ թէրթիպ գելընտը։

ՄՈՒԱԼԻՃ

Գահիրէտէ գօլերանընն զուհու-րինտէն իղալէսի կիւնլունէ տէ-կին միլլեթիմիզ եվլատլարընտան վէ պաղէն սաիրէտէն Մերխա-սիէմիզի իլթիճա իտէն խասթէ-լերին իլլէթ վէ մարազալարընընն սընֆ ու նէվինէ պագմայարագ պիրա իսթինա ճիւմլեսինին չի-ֆասը իչիւն իյճապ իտէն վէսաիթ ասլա տիրիղ օլունմադըգընն ֆէվ-գէլատէ սուրէթաէ վուգու պու-լան միլլի ղայրէթին սայէսինտէ 153 քէսանա պալիղ օլան մարիւղ դիքը խասթալարընն ճիւմլեսինտէն գօլերա իլէ միւսաբ օլան քէսա-նընն 3ի ֆէֆաթ վէ մապագընը ի-նայէթը Պարի իլէ չիֆալերի միւ-էսսէր օլմուշ տը։

ՀԷՐԻՍ

Մուամիլեյհ տօգթօր Վէյն-պէրկէր ճէնապլերի իլէ հասըլ օ-լան գարար, կէրչի գօլերայա մախսուս օլարագ, կիւնտէ իլի տէֆա եարըմշար սաաթ Մէրխա-սէմիզ մէրքէզինտէ պուլունճագ խասթալարընն պագըլմասը իչիւն էվգաթընը սարֆ վէ իյճապը հա-լինտէ խասթալարընն նէզտինէ կիթմէսի խուսուսընտան իպարէթ իտի խսէ տէ, անճագ մուամիլեյ-հին կէրէք նէճապէթի հասէպին-ճէ, մուայէէն էվգաթա պագմա-մէթինի կէօրմէք վէ հէր խու-սուստա մուավէնէթ իթմէք ի-չիւն միւբեաֆաթը մուգանէնէ իլէ իհթիյաթէն ամէլէի մախսու-սէ թային պունտը։

ԼՈՒՎԱԹ

Միւսապ օլան պիքէս խասթէ-լերին թըպճա միւհթաճ օլաճագ-լարը իհթիգան վէ սաիր պու մի-սիլլու էտէվաթընն վէ ատի լէվա-զիմաթը զարուրիյէլերի իհթիյա-թի թէտարիք օլընտըղը միսիլլու, հաապէլ գատէր վէֆաթ իտէնլէ-րին ճէնագէլերի իչիւն միւթաղի օլան սանտըգ վէ արապա վէ սա-իրէ թէտարիք օլունտու։

ԻՃԱՊԱԹ

Թ-ԼԻՆԸ ԲԷՌԼԻՆ

Գօլերա էյամընտա պէրաի խա-թիհրաս ալելումաւ, իթթիխաղը լազըմ կէլէն հէր սընֆ միւգթա-զիյաթընն վէ մէէքիւլաթ իլէ մէլ-պուսաթ վէ սաիր տիկէր խուսու-սաթա տաիր թէնպիհաթը թըպ-պէյէ վէ ալէյհուսուս գօլերա իլէ միւպթէլա օլանլար հապգընտա իսթիմալ օլունաճագ. էտվիյէ վէ մուալիճէ իլէ սաիր թէտպի-բաթը թըպպէյէնին իյղահաթ վէ թաֆսիլաթընը չամիլ միւշարէլէյհ սաատէթլու Ցօգթօր Ստեֆան բաշա հաղրէթլէրինն սէվապէն վէ մէճճանէն զայէթ մունթազամ սուրէթտէ էլղէնի իլ, իպարէ գալէմէ ալմըշ օլտուղու թըպպի մէնշուրընը չէնտ նիւսխէսի իլէ թիւրճճէ թէրճճէմէսի տախիրը չէրչիվէյէ այընարագ, մուգատ-տէս քիլիսէմիզ վէ մէրխասիէմիզ գաբուսընտա վէ միլլի մէվճուտ օլան պէհէր գաղինօլարտա պի-րէր նիւսխէսի թաալիգ գելընը-ղը միսիլլիւ, քէգալիք Հէյէթը խայրիյէնին վէզալիֆ վէ ֆէրիզէ-լերինին խուսուսաթը հագգընտա գալէմէ ալընմըշ օլան իլանաթընն պիրէր նիւսխէսի միւթատտիա մահալլէրտէ թաալիգ գելընը։

ԻՀԹԻՕԱԹԻ ՄՈՒԱԼԻՃ

Գօլերա ալամէթլերի կէօրիւն-տիւիւ հալտէ, հէքիմ եէթիչին-ճէյէտէ, վագթ կէչիրմէքսիզին միւսապ օլանլարա տէրհալ վէ-բիլմէք իւզրէ, գօլերայա գարշը իսթիմալ օլանան մուալիճէի մախ-սուսէտէն մուամիլեյհ Տօգթօր Վէյնպէրկէրին բէյէթաաը իլէ 120 չիչէ իհվալր իտէրէք, միլլէ-թիմիզ ֆուգարասը իլէ միւսթա-հագգ օլանլարընն պէհէրինէ ըէ-թիհաթէն պիրէր չիչէ ինթա, վէ նէ կէօնա խթիմալ օլունաճաղը-նընն թէֆհիմիյէ իյճապը հալին-տէ հէքիմին իրսալի իչիւն հէյէ-թէ տէրհալ իսապէր վերիլմէսի պաալընտա թէէքիտաթ գելընը։

ՎՈՒԳՈՒԱԹ

Գահիրէտէ գօլերանընն զուհու-րինտէն իղալէսի կիւնլունէ տէ-կին միլլեթիմիզ եվլատլարընտան վէ պաղէն սաիրէտէն Մերխա-սիէմիզի իլթիճա իտէն խասթէ-լերին իլլէթ վէ մարազալարընընն սընֆ ու նէվինէ պագմայարագ պիրա իսթինա ճիւմլեսինին չի-ֆասը իչիւն իյճապ իտէն վէսաիթ ասլա տիրիղ օլունմադըգընն ֆէվ-գէլատէ սուրէթաէ վուգու պու-լան միլլի ղայրէթին սայէսինտէ 153 քէսանա պալիղ օլան մարիւղ դիքը խասթալարընն ճիւմլեսինտէն գօլերա իլէ միւսաբ օլան քէսա-նընն 3ի ֆէֆաթ վէ մապագընը ի-նայէթը Պարի իլէ չիֆալերի միւ-էսսէր օլմուշ տը։

ՐԷՍՄԻ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԹԻՃԱՐԷԹ ՕՏԱՍԸ

Բարաֆընտան կէլէն էլան

Թիւճճարընն Բրոնէլ (ագթար-մա) սուրէթիյէ Տէրսաատէթ վէ Թրապիզօն Թարիգիյէ մէմալիքը Իրանիյէյէ իմբար իթաիրէճճէ-լէրի Թրանսիթ էշեասընընն եէտ-լէրինտէ պաբընան թէգբէրէլէրի-նի էրզրումտան պիզզահրիյէ միւտ-տէթը նիզամիյէսի օլան ալթը մահ զարֆընտա իրսալ իչիւն պա-ղը մերթէպէ միւշքիլաթա տիւ-չար օլտուգլարընա վէ չիմտիյէ գատար թրապիզօնտա թրանսիթ անպարլարը օլմամագ հասէպիյէ մաղազալարընա գալտըրտըգլարը էշեայը իսթէտիքլերի վագթ քէր-վան թէտարիքիյէ նագլ իտէ-մէմքտէ պուլունմայարընտան նաշի, միւտտէթը մէգքիւրէնին գըսմը աղէմի էսպապը նագլիյէ թէհլիյէսինէ տէկին կիւղէրան իթ-մէքտէ պուլունմասընա պինէն, հէմ թիւճճար իչիւն մուճիպը թէսհիլաթ օլմագ վէ հէմ տէ թրանսիթ մուամէլաթը կէօմ-րիւքճէ տէ պիր տէրէճէ տա-հա ինթիզամ հասըլ իթմէք իւզ-րէ կէչէն սէնէ թրապիզօնտա միւքէմմէլ սուրէթտէ պիր թը-րանսիթ անպարը ինչասընա պէտ ու միւպաշէրէթ օլունտըղը վէ ին-չաաթը մէգքիւրէ սայէ չէվքէթ-վայէի հաղրէթը Բատիշահտէ ըէսիտէի հիւսնի խիթամ օլմասը իլէ պուրայա վաղ ու իտտիխար իտիլէճէք էշեա իչիւն թրապիզօն ըուսումաթ նէզարէթիյէ պիլ-մուխապէրէ, մէգքիւր անպարա իտիսալ գելընճագ էշեանըն պիր կիւնտէն պիր այա գատար պէ-հէր տէնկի իչիւն 20 բարա, վէ անտէն սօնրա գաիտէի մէգքիւ-ըէ իւզրէ պէհէր մահ իչիւն քէ-ղլիք 20չէր բարա եանի թրան-սիթ անպարընտա մէսէլա 4 այ 23 կիւն գալմըշ օլան էշեատան թամմ պէշ այ իթիպարը իլէ 2 ½ ղրուշ իւճրէթ իսթիֆասը, վէ թարիսը տուխուլինտէն տօղու-ղընճը այընն նիհայէթինէ գա-տար անպար իւճրէթի պու հիսապ իւզրէ ախղ օլունա-բագ անտէն սօնրաքի օնընճը վէ օն պիրինճի վէ օն իքինճի այլար իչիւն չէհրիյէ 40ար բարա այն-մասը ուսուլ իթթիխազ օլուն-ըղը, վէ էշեանընն անպարտա պուլունարընը միւտտէթտէ հիս-նիւ մուհաֆազասընա տըգգաթ-լա, պիր կէօնա պայիտթա մէյ-տան վերիլմէմէք իւզրէ տըգգա-թը միւթէմատիյէ իճրասընընն թային օլունան մէմուրլարընա թէնպիհ ու թէֆհիմ իթտիրիլ-մէսի թրապիզօն Ռուսումաթ նէ-զարէթինէ պիլտիրիլերէք թրան-սիթ էշեասը հագգընտա արզու օլունան թէսհիրաթ՝ քէմահի հագգուհա հուսուլի կէթիրիլմիշ օլարընը Ռուսումաթ Իանէթալի-յէսինտէն իշար օլունմուշ օլմաղ-լա, ումուրը թիճարէթլէ մէշ-ղուլ պուլունանլարընն մալիմիւ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ իսլթիտար գելընը։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Միւգէխանէի Հիւմայուն միւ-տերի Համամի պէյ էֆէնտի հաղ-րէթլէրինէ բիւթպէի պալա,

Թէվկիլ Տիվանը Հիւմայուն Հիւսէյին էֆէնտի հաղրէթլէրինէ բիւթպէի ուլա սընընֆը եվվէլի,

Ամէտի Տիվանը Հիւմայուն խիւ-լաֆասընտան Բէշիտ պէյ էֆէն-տիյէ բիւթպէի ուլա սընընֆը սա-նիսի,

Շուրաի Տէվլէթ զալէմի պի-բինճի սընընֆ խիւլաֆասընտան Շէվզի պէյէ բիւթպէի սանիյէ սընընֆը սանիսի,

Պաղը Ալի միւթերճիմը եվվէլ մուավինի Շիւքրի էֆէնտիյէ բիւթպէի ուլա սընընֆը սանիսի,

Լտիրնէ վիլայէթի մէքթուպ-ճըսը Բէուճ պէյէ բիւթպէի ուլա սընընֆը սանիսի,

Թաաղ միւթէսարրըֆլըղը՝ բիւթ-պէի միրիմիրանի իլէ Լօմբիպատէ Ահմէտ Իզզէթ բաշայա,

Միւնթէֆիգ միւթէսարրըֆլը-ղը՝ Գաարի բաշայա իպգաէն,

Գարասի վիլայէթի մէքթուպ-ճուսը Բիճաթ էֆէնտիյէ բիւթ-պէի սանիյէ սընընֆը միւթէմայիզի,

Գարասի վիլայէթի վէրկի միւ-տերի Հասան Բահմի պէյէ բիւթ-պէի սանիյէ սընընֆը միւթէմայիզի,

Մէքթէպը սէնայի տախիլի միւ-տերի Հալիմի էֆէնտիյէ բիւթպէի սանիյէ սընընֆը միւթէմայիզի,

Պէյօղլու իքինճի հուգուգ տա-իրէսի ազալըղը՝ Ալալիյէ նէզարէ-թի ումուրը ճէվգիյէ տէֆթէրը ումումի միւմէյյիզի սապգը Սա-լիհ պէյէ,

Խթինաֆ միւտտաիի ումումի մուավինլիյի՝ Իսմկիւտար միւտ-տաիի ումումիլիյինտէն միւնֆա-սըլ Բէշիտ պէյէ թէվճիհ պուլ-բուլմուշ տըր։

* * *

Շուրաի-Տէվլէթ ազասընտան նէճիպ բաշա հաղրէթլէրինէ մու-բասսա նիշանը ալիի Օսմանի,

Զաթալճա գումանտանը ֆէրիգ Մէհմէտ Ասիմ բաշա հաղրէթլէ-րինէ իքինճի Մէճիտի,

Մէտինէ մուհաֆըզը ֆէրիգ Ահմէտ Ֆաղըլ բաշա հաղրէթլէ-րինէ իքինճի Մէճիտի,

Ամասիա միւթէսարրըֆը Բէ-շատ պէյէ իչիւնճիւ Օսմանի,

Ալէմանիա տէվլէթինին Ամա-մասիա գօնսօլօսը Մ. Գրուբ նամ զաթա իչիւնճիւ Մէճիտի,

Սուրիա վիլայէթի մէքթուպ-ճըսը Պէհճաթտին պէյէ իչիւն-ճիւ Օսմանի,

Էտիրնէ վիլայէթի տէֆթէր-տարը Մուսթաֆա Նաիլի էֆէն-տիյէ իչիւնճիւ Օսմանի,

Կէլիպօլու միւթէսարրըֆը Նուռ-ի էֆէնտիյէ իչիւնճիւ Օսմանի,

Մէքթէպը սէնայի սէրթապ-պի միրալայ խանտանեան Ցակոբ պէյէ տէօրտիւնճիւ Օսմանի,

Գալաթիյէտէ քեանի կէօհէրչիլէ ֆապրիգաի Հիւմայունը միւտիրի գայմագամ Սէրվէթ պէյէ թէպ-տիլէն տէօրտիւնճիւ Մէճիտի,

Էտիրնէ վիլայէթի մախպաա-սընտա Սիմոն էֆէնտիյէ պէյնին-ճի Մէճիտի նիշանը ինսան պուլ-բուլմուշ տըր։

ՄԻԻԹՖԷՐՐԻԳ

Մահարիսթանտա Թիցա-Էլալար նամ մահալտէ եաշուտիլերին պիր գըզ գարաթագլարընտա տաիր պունտան ադտամ վէլվէլէլի պիր տավա բուլէթ օլունտուղու, վէ պու տավանըն Եահուտիլէր լե-հինտէ ֆաալ օլունուպ անլերին պիսուչլուղու թէպէյեւն իթ-տիկի մալիամ տիր։

Ինչպու տավատա թահթը իթ-համտա օյան 13 եահուտինին պէ-հերինէ ինկիլիզի մէշհուր սահի-պը սէրվէթ Եահուտի Սրբ Մօղ Մօնթէֆիօրէ օնար ատտ ինկի-լէզ լիրասը կէօնտէրմիշ, վէ պունտան պէօյլէ զէմանէյէ մութապգ պիր թարզտա էօմիւր կէչիրմէլէ-րինի անլերէ նասիհաթ էյլէմիշ տիր։

—

Այտըն վիլայէթինտէ Պայինտիր ճիվարընտա պազը պաղչէպանյար՝ Բէլ Հասանը մուվաֆֆագիյէթ-լերինի կէօրէրէք, հայտուտլըգ հավիսինէ տիւշմիշ, վէ հաթթա տաղա չըգմագ իչիւն հաղրըզգ-լար կէօրմիշլեր իսէ տէ, զապը-թա՝ մէրգումանըն հալ ու թավը-լարընտան իչի չագրպ պուլուն-տըգլարը մահալի պասմըշվէ թիւ-ֆէնք ֆիշէնքլերի եարմագտա օյտուգլարընը կէօրէրէք, սեր-քերտէլերինտէն մատտա քեաֆ-ֆէսինի թութմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

—

Լիվրօբա կաղէթալարընտա օ-գունտուղունա կէօրէ, պու տէ-ֆա 107 եաշընտա իսթիյար պիր հէքիմ վէֆաթ իտուպ, մէրգում՝ պու գատար ուզուն միւտտէթ եաշամասընընն սըրր ու հիքմէթի-նի, միւտտէթը էօմրունտէ գար-եօլա վէ եաթաղընը շրմալտան ճէնուպա տօղրու գօյտուբարընա վէ պաշը շրմալտան եանա վէ եա պիր աղ շարգա մէյիլի եաթը-ղընա համլ ու աթֆ իթմէքտէ իմիշ։

Քէղալիք Ամէրիգանընն Սան-Սալվաթօր ճիւմհուրիյէթինտէ Պոհոթ նամ մահալտէ Միքէլ Սօ-լիս նամընտա վէ 180 եաշընտա պիր ատամ հէնուզ եաշամագտա օլուպ, պու տախի քէնտիսինին պու գատար ուզուն եաշամասը-նը, հուտուտը իթիտալտան հիչ այրըլմամասընա վէ կիւնտէ պիր տէֆա պէսլէտիճի սրճագ եէմէք եէմէսինէ վէ այտա իլի տէֆա բէրհիզ թութուպ օ էսնատէ բէք չօգ սու իչմէսինէ համլ իլլեմէք-տէ իմիշ։

Քէղալիք Ֆրանսատա Իզեր է-յալէթինտէ 123 եաշընտա պիր գատրն պուլունմագտա իմիշ։

—

Գընալը ատասընըն պիր թա-ռաքընտա, էվվէլա լիման կիպի օլուպ, մուախարէն սուլարրն չէքիլմէսիյլէ պիր կէօլ հալինի քէսպ իթմիշ վէ տէնիզլէ հիչ իմ-թի աթը գալմամըշ օլան էբէյիճէ ճէսիմ պիր սուլուն տուրկունլու-ղընտան թէֆֆիւն հասըլ օլուր վէ ճէզիրէի մէղքիւրէնին սապլամ հավասընա պիր ֆէնալըգ իյրաս իտէր գօրգուսունա մէպնի, մեղ-քիւր կէօլտէն տէնիզէ գատար քիչիւք պիր գանալ աչրպ կէօ-լիւ երինէ պիր լիման հալինէ գօյ-մագ իւզրէ, Գընալըյա եաղըգ կիտէն պաղը զէվաթ՝ պէլէտիյէ իտարէսիյլէ պիլ իթթիֆագ իանէ ճէմ իթմէյէ գարար վիրմիշլեր, վէ սահիպը իգթիտար օլանլարտան, շիմտիլիք երմիշէր զրուշ ալմա-եա պաշլամըշլար տըր։

Մէգքիւր գանալը ամէլիյաթը հաֆրիյէսինէ պու կիւն եարընն միւպաշէրէթ օլունճաղը մէսմուռ տըր։

—

Բէնճէնպիհ ագշամը Պէյօղ-լունտա սիրքեճի Եանգո նամընտա պիր շախս՝ թա կէճէ եարը-սընա եագընն քէօր սէրխոշ Բէ-ղուզ Ազատա վագը խանէսինէ կիտուպ, գարըսըյա չօճուգլարը պիր չօգ պէքլէտիքտէն սօնրա եէմէքլերինի եէյերէք եաթմըշ օլորգլարը իչիւն կէօյա քէնտի-սինէ հէրդէնպէլէտտէ պուլունմըշ-լար տիյէ խըրսլանարագ, պու-չաղընը չէքիպ չօճուգլարընտան պիրինին գուլաղընը քէսմիշ վէ գարըսընը տա եարալամըշ օլար-ընտան, մերգումճանավար՝ գա-պըթա թարաֆընտան թէվգիֆ օլունմըշ տըր։

—

Պիր իթալեան վաբօրըյա ա-խիրէն Տէրսաատէթէ կէթիրիլէն պիր մըգտար սիլահընը գարայա չըգարըլմասընա Լիման իտարէսի թարաֆընտան միւմանաաթ օ-լունտըղը պազը կաղէթալարտա եաղըմըշ իսէ տէ, իտարէի մու-մաիլէյհա իչպու հավատիսի թէ-զիպ իթմէքտէ տիր։

ՀՈՍՔԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ

—Ինչպես ասացի, ինձ թույլատրեցեք ներկայացնել հանգուցյալ Գրիգորի հարազատներին։ Սա նրա հորեղբայրն է, Գրիգոր Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքույրն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջիկն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսինն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորեղբայրն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորաքրոջ աղջիկն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորաքրոջ աղջկան ամուսինն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորեղբայրն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորաքրոջ աղջկան ամուսնու հորաքրոջ աղջիկն է, Գրիգորյան։ Սա նրա հորաքրոջ աղջկան ամուսնու